

סדר

תּוֹסֶפֶת א יוֹמִית

בְּהַגָּהָה חֲדָשָׁה לְפִי גִסְחָאוֹת מְדִיקוֹת וּבִנְקוּד מְלֵא

בְּפִי תַקְנַת וְהַדְרַכַּת

מֶרֶן מוֹתָרָא"ש שְׁלִיט"א

הַלְמוּד לְשִׁבּוּעַ פְּרִשְׁתַּת נַח (כּה תְּשׁוּרִי - א' חֶשׁוֹן) תִּשְׁע"ה

מִסְכָּחוֹת: סָבָה (ב-ד) בִּיצָה (א-ד)

יָצָא לְאוֹר

עַל יְדֵי תַלְמִידֵי מְתִיבְתָּא 'הַיְבֵל הַקֶּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְּרַסְלָב

עִיר הַקֶּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכַב"א

יום ראשון, כה תשרי

מסכת סנהדרין פרק שני

א. שלוחי מצוה – פטורין מן הספה, אף על פי שאמרו: אין שבחו של אדם להניח את ביתו ברגל. מעשה ברבי אלעי, שהלך להקביל פני רבי אליעזר רבו בלוד, ברגל. אמר לו? מה זה אלעי? אינך משובתי רגל? שהיה רבי אליעזר אומר: משבח אני את העצלנים, שאין יוצאין מבתיהם ברגל, משום שנאמר (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך".

ב. חולין ומשמשיהן – פטורין מן הספה. ולא חולה מסבך, אלא אפלו חש בראשו, אפלו חש בעיניו. אמר רבי שמעון בן גמליאל: פעם חשתי בעיני בקיסרין, והתיר לי רבי יוסי ברבי לישן, אני ומשמשי, חוץ לספה. אמר רבי: כשהיינו באין אני ורבי אליעזר בן רבי צדוק אצל רבי יוחנן בן נורי לבית

שְׁעָרִים, וְהֵינּוּ אוֹכְלִים תְּאֵנִים וְעֵנָבִים חוּץ לַסֶּפֶת. וְכֵן הָיָה רַבִּי
 אֹמֵר: כָּל סֶפֶת שָׂאִין בָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת –
 פְּסוּלָה. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים: אֵין מַחֲזֶקֶת אֶלָּא רֵאשׁוּ וְרַבּוּ בְלֶבֶד –
 בְּשָׂרָה. מַעֲשֵׂה בְּאֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהָיוּ מְשַׁלְּשִׁין מִטּוֹתֵיהֶן
 בְּחִלּוֹנוֹת שֶׁנִּבְחָהִין עֲשָׂרָה, וּמִסְפָּכִין עַל גְּבֵיהֶם וַיִּשְׁנִים תַּחֲתֵיהֶן,
 פֶּסֶל הַיּוֹצֵא חוּץ לַסֶּפֶת – נִדוֹן בְּסֶפֶת.

ג. שוֹמְרֵי הָעִיר בַּיּוֹם – פְּטוּרִים מִן הַסֶּפֶת בַּיּוֹם, וְחֵיבִין בְּלֵילָה.
 שוֹמְרֵי הָעִיר בְּלֵילָה – פְּטוּרִין מִן הַסֶּפֶת בְּלֵילָה, וְחֵיבִין בַּיּוֹם.
 שוֹמְרֵי הָעִיר בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בְּלֵילָה – פְּטוּרִין מִן הַסֶּפֶת בֵּין בַּיּוֹם
 בֵּין בְּלֵילָה. הוֹלְכֵי דְרָכִים – פְּטוּרִין בַּיּוֹם וְחֵיבִין בְּלֵילָה. שוֹמְרֵי
 גְּנוֹת וּפְרָדְסִין – פְּטוּרִים בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בְּלֵילָה. אוֹכְלֵי אֲכִילַת
 עֲרָאֵי חוּץ לַסֶּפֶת, וְאֵין יִשְׁנִים שֵׁינַת עֲרָאֵי חוּץ לַסֶּפֶת. אָמַר רַבִּי:
 בְּשֶׁהֵינּוּ בָּאִין, אָנִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוּקָה, אֶצֶל רַבִּי יוֹחָנָן
 לְבֵית שְׁעָרִים, וְהֵינּוּ אוֹכְלִים תְּאֵנִים וְעֵנָבִים חוּץ לַסֶּפֶת, וְכֵן
 הָיָה רַבִּי אֹמֵר: כָּל סֶפֶת שָׂאִין בָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע
 אַמּוֹת – פְּסוּלָה. וְחֻכְמַיִם אֹמְרִים: אֵין מַחֲזֶקֶת אֶלָּא רֵאשׁוּ וְרַבּוּ
 בְלֶבֶד – בְּשָׂרָה. מַעֲשֵׂה בְּאֲנָשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהָיוּ מְשַׁלְּשִׁין

מפּוֹתֵיהֶן בַּחֲלוֹנוֹת שְׁגֹבוּהֵינן עֵשְׂרָה, וּמִסְפְּכֵינָן עַל גְּבִיחֵם, וַיִּשְׁנִים תַּחְתֵּיהֶם.

ד. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק: בְּשִׁחִייתִי לָמַד תּוֹרָה אֶצֶל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן הַחֹרְנִי, רָאִיתִי, שֶׁהָיָה אוֹכֵל פֶּת חֶרְבָּה בְּמַלַּח בְּשָׁנָי בַּצָּרָת, בָּאתִי וְהוֹדַעְתִּי אֶת אָבִיא, אָמַר לִי: לֵךְ וְאָמַר לוֹ, חֲבִית נְקוּבָה הָיְתָה אֶלָּא שְׁסֻתְמוּהָ שְׁמָרִים, וְאָף עַל פִּי שֶׁתִּלְמִיד שְׂמָאִי הָיָה – כֹּל מַעֲשָׂיו לֹא עָשָׂה אֶלָּא כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל, לְעוֹלָם הַלֵּכָה כְּבֵית הַלֵּל, וְהַרוּצָה לַעֲשׂוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׂמָאִי – עוֹשָׂה, מְקוּלֵי בֵּית שְׂמָאִי וּמְקוּלֵי בֵּית הַלֵּל – רָשָׁע. מִחֻמְרֵי בֵּית שְׂמָאִי וּמִחֻמְרֵי בֵּית הַלֵּל – עָלְיוֹ הַכֶּתוּב אוֹמֵר (קֹהֶלֶת ב, יד): "הַכִּסִּיל בַּחֶשֶׁךְ הוֹלֵךְ", אֶלָּא כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׂמָאִי, כְּקוּלֵיהֶן וּכְחֻמְרֵיהֶן, אוֹ כְּדַבְּרֵי בֵּית הַלֵּל כְּקוּלֵיהֶן וּכְחֻמְרֵיהֶן.

ה. הָיָה אוֹכֵל בַּסֶּפֶה וַיִּרְדּוּ עָלָיו גְּשָׁמִים, וְהִלָּךְ לוֹ, אָף עַל פִּי שֶׁפָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים – אֵין מְחִיבֵין אוֹתוֹ לְחֹזֵר עַד שֵׁיגְמוֹר סְעֻדָּתוֹ. הָיָה יֹשֵׁן בַּסֶּפֶה וַיִּרְדּוּ עָלָיו גְּשָׁמִים, וְהִלָּךְ לוֹ – אֵין מְחִיבֵין אוֹתוֹ לְחֹזֵר עַד שֵׁיאֹזֵר.

ו. מִפְּנֵי אַרְבָּעָה דְּבָרִים מְאֹרֹת לֹקִין: מִפְּנֵי כּוֹתְבֵי פְּלִסְתֵּר, וּמְעִידֵי עֵדוּת שֶׁקֶר, וּמִפְּנֵי מְגִדְלֵי בְּהֵמָה דָּקָה בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִפְּנֵי קוֹצְצֵי אֵילָנוֹת טוֹבוֹת. וּמִפְּנֵי אַרְבָּעָה דְּבָרִים נִכְסֵי בְּעָלֵי בָתִּים יִשְׂרָאֵל נִמְסְרִין לַמְּלָכוֹת: מִפְּנֵי כּוֹבְשֵׁי שְׁטָרוֹת פְּרוּעִין, וּמִפְּנֵי מַלְוֵי בְּרַבִּית, וּמִפְּנֵי שְׁפוּסְקִין צְדָקָה בְּרַבִּים וְאִין נוֹתְנִין, וּמִפְּנֵי שְׁסַפֵּק לְמַחוֹת וְאִין מְמַחִין.

ז. בְּזִמְן שֶׁהַמְּאֹרֹת לֹקִין – סִימָן רַע לְעוֹלָם. מִשָּׁל לְמַלְךְ בְּשָׂר וְדָם שֶׁבָּנָה פְּלִטְרִין וְשִׁכְלָלָם, וְהִתְקִין סְעוּדָה לְעַבְדָּיו, וְהִנִּיחַ פָּנָם לַפְּנִיָּהם. בָּעַם עָלִיהֶן, וְאָמַר לְעַבְדָּו: טוֹל הַנֵּר מִפְּנִיָּהֶן, וְנִמְצָאוּ בְּלֶן יוֹשְׁבֵין בְּחִשְׁכָּה. הָיָה רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: בְּזִמְן שֶׁהַמְּאֹרֹת לֹקִין – סִימָן רַע לְשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שְׁמִלְפָדִין בְּמִכּוֹת. מִשָּׁל לְסוֹפֵר שֶׁנִּכְנַס לְבֵית הַסֵּפֶר, וְאָמַר: הִבִּיאוּ לִי רְצוּעָה! מִי הוּא דוֹאגָּ? מִי שֶׁלְמוּד לְהִיּוֹת לֹקֵה. בְּזִמְן שֶׁהַחֲמָה לֹקֵה – סִימָן רַע לְעַבְדָּו, לְבָנָה לֹקֵה – סִימָן רַע לְשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַעַבְדָּו מוֹנִין לְחֲמָה וְיִשְׂרָאֵל מוֹנִין לְלִבָּנָה. בְּזִמְן שֶׁלֹּקֵה בַּמְּזֻרָה – סִימָן רַע לְיוֹשְׁבֵי מְזֻרָה. בַּמְּעַרְב – סִימָן רַע לְיוֹשְׁבֵי מְעַרְב. בְּאַמְצַע רְקִיעַ – סִימָן רַע לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, בְּזִמְן

שְׁנֵהפְכוּ זִוְהָ כְּמִין דָּם – פְּרַעְנוֹת שֶׁל חֶרֶב בָּא לְעוֹלָם! לְשֶׁק –
חֲצִי רָעַב בָּא לְעוֹלָם. לָזוּ וְלָזוּ – חֲצִי חֶרֶב וְחֲצִי רָעַב בָּאִין
לְעוֹלָם. בְּכַנְיֶסְתָּן – פְּרַעְנוֹת שׁוֹהָה לְבֹא בְּעוֹלָם, בִּיִּצְיֹאתָן –
פְּרַעְנוֹת, וַיֵּשׁ אֹמְרִים: חֲלוּף הַדְּבָרִים, וְאִין לָךְ כָּל אִמָּה וְאִמָּה
שְׁלוּקָה שְׂאִין אֱלוֹהַ שְׁלֹה לֹקָה, שְׁנַאָמַר (שְׁמוֹת יב, יב): "וּבְכַל
אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים" וְגו'; בְּזִמְן שִׁישְׂרָאֵל עֶסְקִין
בַּתּוֹרָה – אִין דּוֹאֲגִין מִכָּל, שְׁנַאָמַר (יִרְמְיָה י, ב): "כִּיֹּאמַר ה' אֵל
דְּרַךְ הַגּוֹיִם אֵל תִּלְמָדוּ" וְגו'.

ח. לִילָב כְּפּוּף, כּוּוִין, סְדוּק, עָקַם, דּוּמָה לְמִזְגַל – פְּסוּל. חֲרוּת –
פְּסוּל. דּוּמָה לְחֲרוּת – כְּשֶׁר. עֲרִבֵי נַחַל, אִין לִי אֲלֵא עֲרִבֵי נַחַל,
שֶׁל בַּעַל וְשֶׁל הָרִים מִנִּין? תִּלְמוּד לֹמַר: "עֲרִבֵי נַחַל" מִכָּל
מְקוֹם, אִם בֵּן לְמָה נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא כג, ז): "עֲרִבֵי נַחַל"? פְּרַט
לְצַפְצָפָה.

ט. אֵיזְהוּ עֲרִבָה וְאֵיזְהוּ צַפְצָפָה? עֲרִבָה – קָנָה שְׁלֹה אָדָם,
וְעָלָה שְׁלֹה מִשׁוּף, וּפִיָּה חֶלֶק. צַפְצָפָה – קָנָה שְׁלֹה לְבֹן, וְעָלָה
שְׁלֹה עֲגוּל, וּפִיָּה דּוּמָה לְמִזְגַל, הָדָם וְעֲרִבָה שְׁנַקְטָמוּ רֵאשׁוֹן.

וְעֵלְתָהּ בְּהֵן תְּמָרוֹת, הָעוֹלוֹת מִתּוֹכָן – בְּשָׂרוֹת, שְׁעוֹר הַדָּם
וְעָרְבָה שְׁלֹשָׁה טַפְּחִים, וְלוֹלֵב אַרְבַּעַת טַפְּחִים. רַבִּי מֵרְפוּן
אוֹמֵר: בְּאַמָּה שֶׁל חֲמֹשֶׁה טַפְּחִים.

י. אַרְבַּעַת מִיָּנִין חֲלָלוּ, בְּשֵׁם שְׂאִין פּוֹחַתִּין מֵהֶם, כִּדְּ אִין
מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם, לֹא מִצָּא אֶתְרוּג – לֹא יָבִיא, לֹא פָּרִישׁ וְלֹא
רְמוֹן, וְלֹא דָּבָר אַחֵר. הָיוּ כְּמוֹשִׁין – בְּשָׂרִין. יְבִשִׁין – פְּסוּלִין.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיוּ יְבִשִׁין – בְּשָׂרִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה:
מַעֲשֵׂה בְּאַנְשֵׁי פְּרָכִין שְׁהָיוּ מוֹרִישִׁין לוֹלְבֵיהֶן לְבָנֵי בְּנֵיהֶן
בְּשַׁעַת הַדְּחָק. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאִיָּה? אִין שַׁעַת הַדְּחָק רְאִיָּה.

יא. לוֹלֵב, בֵּין אָגוּד בֵּין שְׂאִינוֹ אָגוּד – כְּשֵׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
אָגוּד – כְּשֵׁר, וְשְׂאִינוֹ אָגוּד – פְּסוּל. לֹא יִאָּגְדֵנוּ בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל
נוֹטֵל הֵימָנוּ שְׂרָבִיט וְאוֹגְדוֹ. אִין אוֹגְדִין אֶת הַלוֹלֵב אֲלֵא בְּמִינוֹ;
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֲפִלוּ בְּחוֹט בְּמִשְׁיָחָה. אָמַר
רַבִּי מֵאִיר: מַעֲשֵׂה בְּנִקְרֵי יְרוּשָׁלַיִם, שְׁהָיוּ אוֹגְדִין אֶת לוֹלְבֵיהֶן
בְּגִימוֹנֵיּוֹת שֶׁל זָהָב. אָמְרוּ לוֹ: הֵם בְּמִינוֹ הָיוּ אוֹגְדִין אוֹתוֹ
בְּמִינוֹ, מִלְּמֻטָּה.

יב. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי צְדוֹק: כָּד הָיָה מְנַהֲגֵן שָׁל אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם – אָדָם יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ וְלוֹלְבּוֹ בְּיָדוֹ, קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע וּמְתַפִּיל וְלוֹלְבּוֹ בְּיָדוֹ, קוֹרֵא בַּתּוֹרָה וְנוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו, מְנַיְחוֹ עַל גְּבֵי קַרְקַע. הוֹלֵךְ לְבִקֵּר חוֹלִים וְלַנְחָם אֲבֵלִים – לוֹלְבּוֹ בְּיָדוֹ. נִכְנָם לְבֵית הַמְדָרֶשׁ – מִשְׁגֵּר לוֹלֵב בְּיַד בְּנוֹ, וּבְיַד עַבְדּוֹ, וּבְיַד שְׁלוּחוֹ.

יג. אֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבְתּוֹ בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שָׁל חַג בְּלוֹלְבּוֹ שָׁל חֲבֵרוֹ אֲלֵא אִם בֶּן נִתְּנוֹ לוֹ בְּמַתָּנָה. וּמַעֲשֵׂה בְּרַבֵּן גְּמְלִיאֵל, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁהָיוּ בְּאֵין בְּסַפִּינָה, וְלֹא הָיָה לוֹלֵב אֲלֵא לְרַבֵּן גְּמְלִיאֵל בְּלֵבָד, שֶׁלְקַחוּ בְּאֵלֶּף זוּז. נְטָלוּ רַבֵּן גְּמְלִיאֵל וְיוֹצֵא בּוֹ, וּנְתָנוּ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּמַתָּנָה. נְטָלוּ רַבִּי יְהוֹדָה וְיוֹצֵא בּוֹ, וּנְתָנוּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה בְּמַתָּנָה. נְטָלוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה וְיוֹצֵא בּוֹ, וּנְתָנוּ בְּמַתָּנָה לְרַבִּי עֲקִיבָא וְיוֹצֵא בּוֹ, וְהַחֲזִירוּ לְרַבֵּן גְּמְלִיאֵל.

יום שני, כו תשרי

מסכת סנה פ"ק פ"ק שלישי

א. לולב דוחה את השבת בתחלתו וערבה בסופו. פעם אחת חל שביעי של ערבה בשבת, והביאו מרביות של ערבה מערב שבת והניחום בעזרה, והכירו בהם ביתוסין, ונטלום, וכבשום תחת אבנים. למחר, הכירו בהן עמי הארץ, שמטום מתחת האבנים, והביאום הפתנים ונקפום בצדי המזבח, לפי שאין ביתוסין מודים שחבוט ערבה דוחה שבת.

ב. ערבה – הלכה למושה מסיני. אבא שאול אומר: מן התורה, שנאמר (ויקרא כג, ז): "וערבי נחל" – שתים, אחת ללולב ואחת למזבח. רבי אליעזר בן יעקב אומר: בך היו אומרין: "ליה ולך מזבח". רבי יוחנן אומר משום רבי שמעון בן יהוצדק: שמונה עשר ימים בשנה יחיד גומר בהן את החלל, ואלו הן: שמונת

יְמֵי הַחֵג, וְשִׁמּוֹנַת יְמֵי הַחֲנֻכָּה, וְיוֹם-טוֹב רֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, וְיוֹם-טוֹב שֶׁל עֶצְרַת, וּבִגְזֻלָּה עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם, תִּשְׁעַת יְמֵי הַחֵג, וְשִׁמּוֹנָה יְמֵי הַחֲנֻכָּה, וְשְׁנֵי יָמִים שֶׁל פֶּסַח, וְשְׁנֵי יָמִים שֶׁל עֶצְרַת.

ג. לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ 'שְׁעַר הַמַּיִם'? שָׁבוּ מִכְּנִסִּין צְלוּחִית שֶׁל מַיִם שֶׁל נִסּוּךְ בְּחַג. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: בּוֹ "מַיִם מִפְּכִים" (יְהוֹקָאֵל מו, ב) – מִלְּמֹד שְׁמִפְכָּכִין וְיוֹצְאִין כְּמוֹ הַפֶּה הַזֶּה, וְעֵתִידִין לְהִיּוֹת יוֹצְאִין מִתַּחַת מִפְּתֵן הַבַּיִת. וְכֵן הוּא אָמַר (שָׁם מו, ג): "בְּצֵאת הָאִישׁ קָדִים וְקוֹ בְּיָדוֹ וַיִּמְד אֶלֶף בְּאַמָּה וַיַּעֲבֵרְנִי בַּמַּיִם מֵי אִפְסָיִם" – מִכָּאן שְׁמִתָּר לְעֵבֵר עַד בְּרַפִּים. "וַיִּמְד אֶלֶף וַיַּעֲבֵרְנִי בַּמַּיִם מֵי מִתְנַיִם" – מִכָּאן שְׁמִתָּר לְעֵבֵר עַד מִתְנַיִם. מִכָּאן וְאֵילָף: "וַיִּמְד אֶלֶף נָחַל אֲשֶׁר לֹא אוֹכֵל לְעֵבֵר". דִּבְרֵי אַחֵר: מֵי בְרַפִּים – שְׁמִתָּבְרִין וְהוֹלְכִין, יְכוֹל לֹא יַעֲבֵרְנוּ בְּרִגְלֵ אֲבָל יַעֲבֵרְנוּ בְּסִיחוֹן? תִּלְמוּד לֹאמַר: "כִּי גָאוּ הַמַּיִם מֵי שְׁחוּ", יְכוֹל לֹא יַעֲבֵרְנוּ בְּסִיחוֹן בְּסִיחוֹן אֲבָל יַעֲבֵרְנוּ בְּסִיחוֹן. יְכוֹל קִטְמָנָה? תִּלְמוּד לֹאמַר: "כִּי גָאוּ הַמַּיִם מֵי שְׁחוּ" – מִלְּשׁוֹט. יְכוֹל לֹא יַעֲבֵרְנוּ בְּסִיחוֹן קִטְמָנָה, אֲבָל יַעֲבֵרְנוּ בְּסִיחוֹן גְּדוּלָּה? תִּלְמוּד לֹאמַר (יְשַׁעְיָה ל, כ): "בֵּל תִּלְךָ בּוֹ אֲנִי שְׂיִט". יְכוֹל לֹא יַעֲבֵרְנוּ

במספיקה גדולה אכל יעבְרָנוּ בְּבוֹרְנֵי גְדוּלָה? תלמוד לומר: "וְצִי אֲדִיר לֹא יַעֲבְרָנוּ". ואומר (זכריה יג, ח): "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיַּם הַיָּם מִירוּשָׁלַיִם" וגו'. יכול יתְעַרְבוּ בָּם מַעֲיֵנוֹת אַחֵרִים? תלמוד לומר (זכריה יג, א): "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מְקוֹר נְפֹתָח" וגו' – מְקוֹם אֶחָד – "לְחַטָּאת וּלְנֶדֶה". וְלֹאֵן הוֹלְכִין? לַיָּם הַגְּדוֹל, וְלִיְמָה שֶׁל טְבַרְיָא, וְלִיְמָה שֶׁל סְדוּם – כְּדֵי לְרַפְּאוֹת אֶת מִיָּמוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל מז, ח): "וַיֹּאמֶר אֵלֵי הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה הַקְּדֻמוֹנָה וַיֵּרְדוּ עַל הָעַרְבָּה וּבָאוּ הַיְמָה אֶל הַיְמָה" וגו'. הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה הַקְּדֻמוֹנָה – זֶה יְמָה שֶׁל סְדוּם. "וַיֵּרְדוּ עַל הָעַרְבָּה" – זֶה יְמָה שֶׁל טְבַרְיָא. וּבָאוּ הַיְמָה אֶל הַיְמָה הַמּוֹצְאִים וְנִרְפְּאוּ הַמַּיִם – זֶה הַיָּם הַגְּדוֹל. ואומר (יחזקאל מז, ט): "[וְהָיָה] כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר יִשְׂרָץ אֶל כָּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁם נִחְלִים יִהְיֶה וְהָיָה הַדָּגָה רַבָּה מְאֹד כִּי בָאוּ שָׁמָּה הַמַּיִם הָאֵלֶּה וַיִּרְפְּאוּ וְחַי כָּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁמָּה הַנְּחָל". ואומר (שם, שם יא): "וְהָיָה וְעָמְדוּ עָלָיו דְּגוּגִים". ואומר: "בְּצֵאתוֹ וּגְבָאֵיו" וגו'. ואומר (שם, שם יא): "וְעַל הַנְּחָל יַעֲלֶה עַל שְׂפָתוֹ" וגו' – מִלְּמֹד שֶׁכָּל מִיָּמֵי בְּרֵאשִׁית עֲתִידִין לְהִיּוֹת יוֹצְאִין כְּמִי הַפֶּה הַזֶּה. וְכֹךָ הִיָּתָה

תְּבַאֵר שְׁהִיְתָה עִם יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר דּוֹמָה, לְסַלֵּעַ מְלֵא נִקְבִים
 בְּכַבְרָה, מְפַרְפֶּרֶת וְעוֹלָה כְּמִפִּי הַפֶּה הַזֶּה, עוֹלָה עִמָּהֶן לְהַרִים
 וְיִזְרְדַת עִמָּהֶן לְגֵאוֹת, מְקוֹם שִׁישְׁרָאֵל שׁוֹרֵין – הוּא שׁוֹרָה
 בְּנִגְדָן, בְּמְקוֹם גְּבוּהָה כְּנִגְדַּת פְּתָחוֹ שֶׁל אֶחָד מוֹעֵד, נְשִׂיאֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּאֵין וְסוֹבְבִין אוֹתָהּ בְּמִקְלוֹתֶיהֶן, וְאוֹמְרִים עָלֶיהָ אֵת
 הַשִּׁירָה (בַּמִּדְבָּר כ"א, י'): "עָלִי בְּאֵר עֲנֵנוּ לָהּ, עָלִי בְּאֵר". וְהַפִּיִם
 מְבַעְבְּעִין וְעוֹלִין בְּעַמּוּד לְמַעְלָה, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מוֹשֵׁף בְּמִקְלוֹ,
 אִישׁ לְשִׁבְטוֹ וְאִישׁ לְמִשְׁפַּחְתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כ"א, יח): "בְּאֵר
 חֲפְרוּהָ שָׂרִים" וְגו'. וְגַם הִיא סוֹבְבַת אֵת כָּל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל,
 וּמִשְׁקָה אֵת כָּל הַיְשִׁימוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כ"א, כ): "וְנִשְׁקַפָּה עַל
 פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן" וְהִיא נַעֲשֶׂה נְחָלִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים ע"ה, כ): "וְנִחְלָלִים
 יִשְׁטֹפוּ". הֵן יוֹשְׁבֵין בְּאִיסְפָּקָאוֹת, וּבְאֵין זֶה אֶצֶל זֶה, שֶׁנֶּאֱמַר
 (תְּהִלִּים ק"ה, מ"א): "הִלְכּוּ בְּצִיּוֹת נְהַר". הָעוֹלָה דָּרָךְ יָמִין – עוֹלָה
 דָּרָךְ יָמִין. הָעוֹלָה דָּרָךְ שְׂמָאל – עוֹלָה דָּרָךְ שְׂמָאל. בֵּין הָעַמּוּד
 שֶׁל מִים – מִתְּמַצִּין אֵלָיו וְהוּא נַעֲשִׂית נְחַל גְּדוֹל, וְהוֹלְכִין לָיִם
 חֲגוּדוֹל, וּמְבִיאִין מִהֵן כָּל חֲמֻדַּת הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ב', ט): "זֶה
 אֲרַבְעִים שָׁנָה ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ לֹא חָסְרַת דְּבָר".

ד. שְׁנֵי סְפָלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ: אֶחָד שֶׁל מַיִם וְאֶחָד שֶׁל יַיִן, מִזְרְחֵי שֶׁל יַיִן מְעַרְבֵי שֶׁל מַיִם, וְדֶרֶךְ הַרְגִילָה שֶׁל יַיִן לְמִזְרְחוֹ, עָרַח שֶׁל מַיִם בְּתוֹךְ שֶׁל יַיִן, אוֹ שֶׁל יַיִן בְּתוֹךְ שֶׁל מַיִם – יֵצֵא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁל סִיד הָיוּ, אֲלֵא שֶׁמִּשְׁחָרִין מִפְּנֵי הַיַּיִן, וּמְנַקְבִין כְּמִין שְׁנֵי חוֹטְמִין דְּקִינָה, שֶׁבִּהְיוּ יוֹרְדִין לְשִׁיתֵין וְנִבְלָעִין בְּתוֹכוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כח, ז): "בִּקְדֹשׁ הַסֵּף נִסְף" – שְׁעָשָׂה לוֹ מְקוֹם שֶׁיִּבְלַע בְּקִדְשָׁהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שִׁיתֵין מְחוּלְלִין וַיּוֹרְדִין עַד הַתְּהוֹם, וְנִבְרְאוּ מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וְעָלִיתָן כֶּרֶחַ דְּדוֹד שְׂשִׂיחָה עָשָׂר אֲלֶף אַמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיהו ה, א-ב): אֲשִׁירָה נָא לִידִידֵי שִׁירַת דְּוִדֵי לְבָרְמוֹ וְגו', וַיַּעֲזָהוּ וַיִּסְקָלְהוּ כּוֹ, וַיִּכֶן מִגְדַל בְּתוֹכוֹ – זֶה חֵיכַל. יָקַב חֲצַב בּוֹ – זֶה מִזְבֵּחַ. וְגַם יָקַב – אֵלֹהֵי הַשִּׁיתֵין. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: לוֹל קָטַן הָיָה בֵּין כֶּבֶשׂ וְלַמִּזְבֵּחַ, בְּמַעְרְבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ. אַחַת לְשִׁבְעִים שָׁנָה – פָּרְחֵי כְּהוֹנָה יוֹרְדִין לְשֵׁם וּמְלַקְטִין מִשָּׁם יַיִן קָרוֹשׁ, שְׂדוּמָה לְעִגּוּלֵי דְבִלְהָ, וּבְאִין וְשׁוֹרְפִין אוֹתוֹ בְּקִדְשָׁהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כח, ז): "בִּקְדֹשׁ הַסֵּף נִסְף שֶׁכָּר לָהּ"; כְּשֵׁם שֶׁנִּסְפְּכוּ בְּקִדְשָׁהּ – כֶּף שֶׁרָפְתוֹ בְּקִדְשָׁהּ.

ה. מאימתי מנסכים אותן עם איברי התמיד? מעשה בצדוקי אחד שנסך על גבי רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהן, ואותו היום נפגמה קרן המזבח, ובטלה עבודה, והביאו בול של מלח וסתמוהו, לא מפני שהכשר לעבודה, אלא מפני שלא יראה מזבח פגום, שכל מזבח, שאין לו, לא כבש, ולא יסוד, ולא רבוע – פסול. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף הפוכב.

ו. נסוך תמים – כל שבעה. רבי יהודה אומר: כל שמנה, אלא שרבי יהודה אומר בלוג היה מנסך כל שמנה. וחכמים אומרים: שלשה לזגין. נמצאת אומר: המרבה בפנים – ממעט בפנים, והמרבה בפנים – ממעט בפנים.

ז. מי החג – חיבין עליהן: משום לן, יוצא וטמא. לפיכך, אם לנו או שיצאו, או שנטמאו – יוצא לבית השרפה. אבל חבית וצלוחית עצמן – מועלין בהן, מפני שגופן הקדש. רבי מאיר אומר משום רבי עקיבא: מפני מה אמרה תורה הביאו עמר בפסח? מפני שהפסח זמן תבואה היא. אמר הקדוש ברוך הוא: 'הקריבו לפני עמר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה

שֶׁבְשָׂדוֹת'. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרָה תּוֹרָה: 'הִבִּיאוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם
 בַּעֲצֵרֶת? מִפְּנֵי שֶׁעֲצֵרֶת זְמַן פְּרוֹת הָאֵילָן הוּא. אָמַר הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: 'הִקְרִיבוּ לִפְנֵי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בַּעֲצֵרֶת, כְּדֵי שְׁיִתְּבָרְכוּ
 לָכֶם פְּרוֹת הָאֵילָן. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרָה תּוֹרָה: 'נִפְסְבוּ מִיָּם לִפְנֵי
 בְּחֹג? כְּדֵי שְׁיִתְּבָרְכוּ לָכֶם גְּשָׁמֵי שָׁנָה'. וְאוֹמֵר (זְבַרְיָה יד, יז-יח):
 וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפַּחֹת הָאָרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם
 לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְמִלְכָּה ה' צְבָאוֹת וְלֹא עֲלִיהֶם יִהְיֶה הַגֹּשֶׁם; וְאִם
 מִשְׁפַּחַת מְצָרִים לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה וְלֹא עֲלִיהֶם.

יום שלישי, כז תשרי

מסכת סנהדרין פרק רביעי

א. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ נָשִׁים מִבְּפָנִים וְאֲנָשִׁים מִבְּחוּץ, וְהָיוּ בָּאֵין
 לְיָדֵי קְלוֹת רֹאשׁ, הִתְקִינוּ, שִׁיְהוּ נָשִׁים יוֹשְׁבוֹת מִבְּחוּץ וְאֲנָשִׁים
 מִבְּפָנִים, וְעָשׂוּ גְזוּזוֹמְרָאוֹת בְּעֹזְרָה, כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ רוּחוֹת, וְעֵדִין הָיוּ

בְּאֵין לַיְדֵי קָלוֹת רֹאשׁ, הַתְּקִינֵנוּ, שְׁיִהְיוּ נְשִׁים יוֹשְׁבוֹת מְלַמְעָלָה
וְאֲנָשִׁים מְלַמְטָה.

ב. חֲסִידִים וְאֲנָשִׁי מַעֲשָׂה הָיוּ מְרַקְדִין לְפָנֵיהֶם בְּאֲבוֹקוֹת, וְהָיוּ
אוֹמְרִים דְּבָרֵי תִשְׁבְּחוֹת. מַה הָיוּ אוֹמְרִים? אֲשֶׁרֵי מִי שְׁלֹא חָטָא!
וְכָל מִי שְׁחָטָא – יִמְחַל לוֹ. וַיֵּשׁ מִהֵן שְׁהָיוּ אוֹמְרִים: אֲשֶׁרֵי
יִלְדוּתְנוּ שְׁלֹא בִישָׂה אֶת זְקֻנוֹתֵנוּ, אֵלּוּ חֲסִידִים וְאֲנָשִׁי מַעֲשָׂה.
וַיֵּשׁ מִהֵן שְׁהָיוּ אוֹמְרִים: אֲשֶׁרֵי זְקֻנוֹתֵנוּ שְׁכַפְּרָה עַל יִלְדוּתְנוּ,
אֵלּוּ בְּעָלֵי תִשְׁוֹבָה. אֵלּוּ וְאֵלּוּ אוֹמְרִים: אֲשֶׁרֵי מִי שְׁלֹא חָטָא, וּמִי
שְׁחָטָא – יִשׁוּב וְיִמְחַל לוֹ. אָמְרוּ עָלָיו עַל הַלֵּל הַזֶּקֶן, בְּשִׁהְיָה
שְׁמִיחַ בְּשִׁמְחַת בֵּית הַשְׁוֹאֲבָה, אָמַר בֶּן: אִם אֲנִי כָּאֵן – הַכֵּל
כָּאֵן, וְאִם אֵין אֲנִי כָּאֵן – מִי כָּאֵן? הוּא הִיָּה אוֹמֵר: לְמָקוֹם שְׁאֲנִי
אוֹהֵב – שָׁם רָגְלֵי מוֹלִיכוֹת אוֹתִי, אִם תְּבוֹא לְבֵיתִי – אֲנִי אָבֹא
אֶל בֵּיתְךָ. אִם אֶתָּה לֹא תְּבוֹא אֶל בֵּיתִי – לֹא אָבֹא אֶל בֵּיתְךָ.
הַלֵּל הַזֶּקֶן אוֹמֵר: לְמָקוֹם שְׁלִבֵי אוֹהֵב – לְשָׁם רָגְלֵי מוֹלִיכוֹת
אוֹתִי. אִם אֶתָּה תְּבוֹא לְבֵיתִי – אֲנִי אָבֹא לְבֵיתְךָ, אִם אֶתָּה לֹא
תְּבוֹא לְבֵיתִי – אֲנִי לֹא אָבֹא לְבֵיתְךָ, שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת כ, כא): "בְּכָל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֹא אֵלֶיךָ וּבִרְכָתֶיךָ".

ג. אמרו עליו על רבי שמעון בן גמליאל, כשהיה שמת בשמחת בית השואבה, היה נוטל שמונה אבוקות של אור, וזרק אותן, ואין נוגעות זו בזו, וכשהוא משתחנה, נועץ שני גודליו בארץ, ושוחח ונושק את הרצפה וזקף, ואין כל בריה יכולה לעשות בן. אמר רבי עקיבא בן חנניא: כשהינו שמים בשמחת בית השואבה – לא ראינו שנה בעינינו, כיצד? שעה ראשונה, תמיד של שחר, משם לתפלה, משם לקרבן מוסף, משם לבית המדרש, משם לאכילה ושתייה, משם לתפלת המנחה, משם לתמיד של בין הערבים, מבאן ואילך לשמחת בית השואבה.

ד. רבי יהודה אומר: כל מי שלא ראה דיפלוסטין¹ של אלכסנדריא של מצרים – לא ראה כבודן של ישראל. אמרו: כמין בסילקין² גדולה היה, סטיו לפנים מסטיו, פעמים שהיה בה ששים רבוא על ששים רבוא, בפלים כיוצאי מצרים. והיו בה קתדראות של זהב, כנגד שבעים ואחד זקנים של סנהדרין

¹ אולם ואכסדרה כפולה.

² פלטרין.

גְּדוּלָהּ, כָּל אַחַת וְאַחַת אֵינָה פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרִים וְאַחַד רַבּוֹא כַּפְּרֵי
זֶהְבִּי, וּבִמְהַל שֶׁל עֵץ בְּאַמְצָעוּתָהּ, וְחֹזֵן הַכְּנָסֶת עוֹמֵד עָלֶיהָ,
וְהַסּוּדְרִין בְּיָדוֹ, וְכִיּוֹן שֶׁהֵנִיעַ לְעִנּוֹת "אַמּוֹן", הִלָּךְ מִנִּיף בְּסוּדָר,
וְכָל הָעַם עוֹנִים "אַמּוֹן". וְלֹא הָיוּ יוֹשְׁבֵינִי מְעַרְבִּין, אֲלֵא זֶהְכִּים
בְּפָנַי עֲצָמוֹ, וְכַסְפִּים בְּפָנַי עֲצָמוֹ, וְנִפְחִים בְּפָנַי עֲצָמוֹ, טְרַסִּים
בְּפָנַי עֲצָמוֹ, וְגִרְדִּים בְּפָנַי עֲצָמוֹ, וּכְשֶׁנִּי נִכְנַס לְשֵׁם – הָיָה
מִכִּיר בְּעָלֵי אֲמָנוֹתָו וְנִפְנָה לְשֵׁם, וּכְשֶׁנִּי פִּרְנָסְתוֹ וּפְרָנְסֶת אֲנָשֵׁי
בֵּיתוֹ.

ה. וְלֹאִים בְּכַנּוּרוֹת, וְנִבְּלִים וְכָל כְּלֵי שִׁיר, מִהֵן אֹמְרִים (תְּהִלִּים
קֹדֶה, א): "שִׁיר הַמַּעֲלֹת הֵנָּה בְּרָכוֹ" וְגו'. וּמִהֵן הָיָה שֶׁהָיוּ אֹמְרִים
(שָׁם, שָׁם ב): "שָׂאוּ יְדֵיכֶם קִדְשׁ" וְגו'. וּכְשֶׁנִּפְטְרִין זֶה מְזֻזָּה, הָיוּ
אֹמְרִים (שָׁם, שָׁם א): "יְבָרְכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן וְגו', וְרֵאֵה בָּנִים" וְגו'. שְׁתֵּי
הַצּוּצְרוֹת בְּיָדָם, קָרָא הַגְּבֵר, תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ, הִנֵּיעוּ לְשַׁעַר
הַמַּיִם, תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אֵין פְּחוּת
מִשְׁבַּע, וְלֹא יוֹתֵר עַל עֲשָׂרָה. שְׁלֹשׁ לְפִתְיַחַת שְׁעָרִים. הָאֹמֵר
עַל פְּתִיחַתָּן – אֵינוֹ אֹמֵר עַל נְעִילַתָּן. הָאֹמֵר עַל נְעִילַתָּן –
אֵינוֹ אֹמֵר עַל פְּתִיחַתָּן. שְׁלֹשׁ לְמַעְלָה הִעֲשִׂירִית. הָאֹמֵר

למעלה עשירית – אינו אומר על גבי המזבח, האומר על גבי המזבח – אינו אומר למעלה עשירית.

ו. שלש להבטיל את העם מן המלאכה, ביצד? חזן הפנסת נוטל חצוצרת, ועולה לראש הגג גבוה שבעיר, התחיל לתקוע תקיעה ראשונה, הסמוכין לעיר בטליו. הסמוכין לתחום מתפנסין ובאין לתוף התחום, ולא היו נכנסין מיד, אלא ממתנין עד שיבואו פלן ויתפנסו פלן בבת אחת, ועדין חניות פתוחין ותרסיסין מנחין, התחיל לתקוע תקיעה שנייה, נסתלקו התרסיסין וננעלו החניות, ועדין חמין על גבי הפירה וקדרות מנחות על גבי פירה. התחיל לתקוע תקיעה שלישית – סלק המסלק, והטמין המטמין, והדליק המדליק, ושוחה כדי צלית דג קטן, או כדי להדביק פת בתנור.

ז. שלש להבדיל בין קדש לחול, ביצד? חזן הפנסת נוטל חצוצרת, ועולה לגג גבוה שבעיר, נטל לקרות, מעבירין מפנו תבשיל מעל גבי הפירה, וטומנין לו מיחם, ומדליקין לו את הנר, גמר מלקרות, אפלו מיחם פידו – אין טומנו, אלא מניחו

על הארץ. אמר רבי יוסי בן רבי חנינא: שמעתי, שאם בא להדליק אחר שש תקיעות – מדליק, שהרי נתנו חכמים שעור לחזן בית הכנסת להוליך שופרו לביתו. אמר לו: אם בן, נתת דבריך לשעורין! אלא מקום צנוע יש לו לחזן בית הכנסת בראש הגג, ששם מניח שופרו, לפי שאין מטלטלין לא את השופרות ולא את החצוצרות.

ח. יום-טוב שחל להיות בערב שבת – תוקעין ולא מבדילין, מוצאי שבת – מבדילין ולא תוקעין, יום הכפורים שחל להיות ערב שבת – לא היו תוקעין. ובמוצאי שבת – לא היו מבדילין, כיצד תוקעין? תוקע פשוטה ואינו מריע, החליל דוחה את השבת בתחלתו; דברי רבי יוסי ברבי יהודה. וחכמים אומרים אף יום-טוב אינו דוחה.

ט. כל המשמרות שונות ומשלשות בפרים, חוץ משתים אחרונות, ששונות ולא משלשות. רבי אלעזר בן פרטא ורבי אליעזר בן יעקב אמרו: לא היה פים לחלבי שעיר, אלא מי שמעלה אברי הקבש הוא מעלה את חלבי שעיר. אבא יוסי בן

חנן אומר: לא היה פנים אלא לראשי משמרות, ושאר כל משמרות חוזרות חלילה. רבי אליעזר בן אנטיגנוס אומר: לא היה פנים אלא ליום-טוב הראשון של חג בלבד, ושאר כל ימי החג חוזרות חלילה. כיצד מפייסין? נכנסין ללשכת הגזית, וכמין בסילקי גדולה היתה, פנים במזרחה, וזקן יושב במערבה, והכהנים מוקפין ועומדין כמין כוליא, והמזנה בא ונוטל מצנפת מראשו של אחד מהם, ויודעין שמפנו פנים מתחיל. ולא היו מוציאין שתים שתים, אלא אחד אחד בלבד, בפה דברים אמורים? בכריא, אבל בחולה, אפלו שנים מוציאין, והיחידים מוציאין שתים, ואין מונין להן אלא אחת.

י. רבי יהודה אומר: לא היה פנים למחטה אלא כהן שזכה בקטרת אומר לזה שעמו: 'זכה עמי במחטה'. יום-טוב אחרון של חג: פנים לעצמו, זמן לעצמו, רגל לעצמו, קרבן לעצמו, שיר לעצמו, ברכה לעצמו, שנאמר (מלכים-א ה, טו): "ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך", יכול לא היו טעונין לינה? תלמוד לומר (דברי הימים-ב ז, י): "ויביום עשרים ושלושה

להודש השביעי שלח את העם לאחליהם". הא כיצד? נפטרנו
מבעוד יום והשכימו והלכו להם.

יא. התמידין, והנדדרים, והנדבות, והבכורות, והמעשרות,
ומוספי שבת, חטאת הצבור, ועולותיהן, ועולות חובה של יחיד
– עבודתן ואכילתן במשמר הקבוע. שתי הלחם – עבודתן
ואכילתן בכל המשמרות, מפני שהן באין חובת הרגל. לחם
הפנים – עבודתן במשמר הקבוע, ואכילתו בכל המשמרות.
כיצד הוא עושה? נותן חצי חלה לכל משמר ומשמר, והן
מתחלקין ביניהן. רבי יהודה אומר: המחלק עומד על הרבד
שפאולם, מפריש ומניח, מפריש ומניח, וכל אחד ואחד בא
ונטל חלקו, ולבעלי מומין שבכהונה – מוציאין להם חלקם
בחוץ, מפני שאין יכולין להכנס בין האולם ולמזבח.

יב. משמר היוצא – מקריב תמיד של שחר ומוספין, הנכנס –
מקריב תמיד של בין הערבים. ובזיכין – ארבעה פהנים היו
נכנסים, שנים ממשמר זו ושנים ממשמר זו. ולחם הפנים –
מפני מה משמר הנכנס חולק בצפון? מפני שקרוב לעבודה!

עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע טַבְּעוֹת הָיוּ שָׁם, כִּנְגַד עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת
 כְּהוֹנָה, עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע חֲלוֹנוֹת הָיוּ שָׁם כִּנְגַד עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע
 מִשְׁמֵרוֹת כְּהוֹנָה.

יג. בְּלָגָה – לְעוֹלָם חוֹלְקֵת בְּדָרוֹם וְטַבְּעֵתָה קְבוּעָה, וְחֲלוֹנָה
 סְתוּמָה, מִפְּנֵי מַרְיָם בֵּת בְּלָגָה, שֶׁהַמִּירָה דָּתָה וְנִשְׂאָת לְסֶרְדִּיּוֹט
 – אֶחָד מִמַּלְכֵי נְכָרִים, וּכְשֶׁנִּכְנְסוּ נְכָרִים לְהִיכָל, הִיתָה מְבַעֲטָת
 עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ וְאָמְרָה: לֹקִים! לֹקִים! אֵתָה הִחְרַבְתָּ מְמוֹנָם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם. וַיֵּשׂ אֹמְרִים: מִשְׁמֵרְתוֹ
 שׁוֹהָה לָבוֹא, וְנִכְנְסוּ יֹשְׁבֵי אֶחָיו עִמּוֹ, וְשִׁמְשׁוּ תַּחְתָּיו, אִם עַל פִּי
 שִׁשְׁכְּנֵי רְעִים לֹא נִשְׁתַּכְּרוּ, שִׁכְּנֵי בְּלָגָה נִשְׁתַּכְּרוּ! וְחֲלָפָה, לְעוֹלָם
 חוֹלְקֵת בְּדָרוֹם וַיֹּשְׁבֵי אֶחָיו בְּצַפּוֹן.

יום רביעי, כח תשרי

מספכת יום-טוב (פיצה) פָּרֵק רֵאשׁוֹן

א. בַּיְצָה שְׁנוּלָדָה בְּיוֹם-טוֹב, אֲחֵרִים אוֹמְרִים מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: תֹּאכַל הִיא וְאִמָּהּ. נוֹלָדָה בְּשַׁבַּת - תֹּאכַל בְּיוֹם-טוֹב, נוֹלָדָה בְּיוֹם-טוֹב - תֹּאכַל בְּשַׁבַּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדִין הִיא מִחֻלְקַת, שְׁבִית שְׂמֹאֵי אוֹמְרִים: תֹּאכַל, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לֹא תֹאכַל. בְּשֵׁם שְׂאִסּוּרָה לְאָכַל - כֶּךָ אִסּוּרָה לְטַלְטַל, וּסְפָקָה אִסּוּרָה. וּכְשֵׁם שְׂסָפָקָה אִסּוּרָה - כֶּךָ כָּל סָפֵק מוּכָן אִסּוּר. נִתְעַרְבוּ בְּמֵאָה - כֶּלֶן אִסּוּרוֹת. אֲפֵרוּחַ שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב - מִתֵּר. עֲגָל שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב - מִתֵּר. זֶה מוּכָן אֲנִיב אִמוּ, וְזֶה מִתֵּיר עֲצָמוֹ בְּקִדְרָתָהּ. אֲפֵרוּחַ שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב - מִתֵּר לְשַׁחֲטוֹ בְּיוֹם-טוֹב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתֵּיר אֶת עֲצָמוֹ.

ב. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתְּרֻנְגָּלָתוֹ, וּמֵצֵא בָּהּ בַּיְצִים גְּמוּרוֹת - הֲרִי אֱלוּ מִתְּרוֹת לְאָכְלָן בְּיוֹם-טוֹב. בַּיְצָה שִׁיִּצְאָה רַבָּה מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מִתְּרַת לְאָכְלָהּ בְּיוֹם-טוֹב. נוֹלָדָה בְּשַׁבַּת - תֹּאכַל בְּיוֹם-טוֹב, בְּיוֹם-טוֹב - תֹּאכַל בְּשַׁבַּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדִין מִחֻלְקַת בְּמִקּוּמָהּ, בְּשֵׁם שְׂאִסּוּרָה לְאָכַל - כֶּךָ אִסּוּרָה לְטַלְטַל, בְּשֵׁם שְׂסָפָקָה אִסּוּר - כֶּךָ סָפֵק מוּכָן אִסּוּר, נִתְעַרְבָה בְּמֵאָה - כֶּלָּם אִסּוּרוֹת.

ג. בית שמואי אומרים: שאור בכזית וחמץ בככזיתבת. ובית הלל אומרים: זה וזה בכזית. איזהו שאור? המחמץ את אחרים. איזהו חמץ? המתחמץ מאחרים. מאימתי קרוי שאור? משפסל מאכילת פֶּלֶב. אפר שהסיקו ביום-טוב - אין מכסין בו ביום-טוב, לפי שאינו מן המוכן. הִיָּה לוֹ עֶפֶר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְהַטִּיחַ בוֹ נֶגוּ, סִיד לְסוּד בוֹ בֵּיתוֹ - אֵין מְכַסִּין בוֹ.

ד. רבי יוסי אומר: כוי אין שוחטין אותו ביום-טוב מפני שהוא ספק, ואם שחטו - אין מכסין את דמו, מקל וחמר מפילה. אומר רבי יוסי: ומה מילה שודאה דוחה שבת, אין ספקה דוחה את יום-טוב, כפוי הדם שאין ודאו דוחה שבת - אינו דין שאין ספקה דוחה את יום-טוב? אמרו לו: תקיעת שופר שבגבולין תוכיח! שאין ודאה דוחה שבת, אפלו הכי ספקו דוחה את יום-טוב, הן יוכיחו לכפוי הדם, שאף על פי שאין ודאו דוחה את השבת - שיהא ספקו דוחה את יום-טוב. השיב רבי אליעזר בנו של רבי אלעזר הקפר ברבי תשובה: מה למילה, שכן אינה נוחגת בלילי ימים טובים, תאמר בכפוי שנוהג בלילי יום-טוב? אמר רבי אבא: זה אחד מן הדברים

שָׁאֵמַר רַבִּי חֵיָא – אֵין לִי עֲלֵיהֶם תְּשׁוּבָה, וְחָשִׁיב רַבִּי אֶלְעָזָר
הַקַּפָּר בְּרַבִּי תְּשׁוּבָה.

ה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל
שְׂמוּלִיכִין אֶת הַסֵּלַם מִשׁוּבָה לְשׁוּבָה, לֹא נִחְלָקוּ, אֲלָא לְחַחְזוּר,
שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מַחְזִירִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אַף
מַחְזִירִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עֲזָרְיָה אוֹמֵר: מִמְלַטְלִין אֶת הַסֵּלַם.
בְּמַה דְּבָרִים אָמורִים? בְּסֵלַם שֶׁל שׁוּבָה, אֲבָל בְּסֵלַם שֶׁל עֲלִיָּה –
דְּבָרֵי הַבַּל אָסוּר לְמַלְטָל, אֲפִלּוּ בְּעֲלִיָּה. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: מִפְּתוּ
מַחְלוּן לְחַלוּן. אַחֲרִים אוֹמְרִים מִשׁוּם רַבִּי דוֹסָא: אַף מְדַדִּין בּוֹ.

ו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לֹא יִפּוּל אָדָם גּוֹזֵל
עַד שִׁיקָשֶׁר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: עַד שִׁינְעָנַע, וְהַמְקַשְׂרִין
וְהַמְנוּעָנְעִין, בְּבוֹרוֹת וּבְבֵיתִים וּבְשִׁיחִין וּבְמַעְרוֹת – מִתְרִין.
וּבְאֵילָנוֹת – אָסוּרִים, מִשׁוּם שְׁמָא יַעֲלֶה וַיִּתְלַשׁ. וְהַמְקַשְׂרִין
וְהַמְנוּעָנְעִין, בְּכָל מְקוֹם – אָסוּרִין מִשׁוּם גְּזֵל.

ז. זְמַן בְּתוֹךְ הַקֵּץ וּמִצָּא לְפָנֶיהָ – אָסוּרִין. עַל פְּתֻחָה – מִתְרִין.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, עַל

שְׁהוֹמִינָן בְּתוֹךְ תַּקֵּן וּמָצָא לְפָנָי תַּקֵּן שֶׁהֵן אֲסוּרִין. בַּמָּה דְּבָרִים
אֲמוּרִים? בְּיוֹנֵי שׁוֹבֵךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּה, וְצַפְרִים שֶׁקִּנְנוּ בְּטַפְיָהִים
וּבְבִירָה, אֲבָל אֲזוּזֵי, וְתַרְנַגּוּלִין, וְיוֹנֵי תַרְדְּסִיאוֹת, וְחֵיהָ שֶׁקִּנְנָה
בַּפְּרָדֶם – מִתְרִין וְאִין צְרִיכִין זְמוּן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּרִשׁוֹת אָדָם.
וְצַפּוֹר דְּרוֹר – צְרִיכָה לְקֶשֶׁר בְּכַנְפֵיהָ שֶׁלֹּא תַחְלִיף בְּאִמָּה.
וְשׁוּיִם, שָׂאֵם קָצֵב עָלָיו בְּשֶׁר – שְׂאֲסוֹר לְטַלְטְלוֹ. וְשׁוּזֵי, שְׂאִין
מוֹלְחִין עָלָיו בְּשֶׁר בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל מוֹלְחִין עָלָיו בְּשֶׁר לְצִלֵי.
וְחֵיהָ שֶׁקִּנְנָה בַּפְּרָדֶם – צְרִיכָה זְמוּן, מִפְּנֵי שְׂאִינָהּ בְּרִשׁוֹת אָדָם.

ח. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל,
שֶׁמִּסְלָקִין אֶת הַתְּרִיסִין בְּיוֹם-טוֹב. לֹא נַחֲלָקוּ, אֲלֵא לְהַחְזִיר,
שֶׁבֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין מַחְזִירִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים:
מַחְזִירִין; בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּשֵׁישׁ לָהֶם צִיר, אֲבָל אִין לָהֶם
צִיר, דְּבָרֵי הַבַּל: מִתֵּר. דָּלֶת שֵׁישׁ לָהֶם צִיר – פּוֹתְחִין וְנוֹעְלִים
בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין צְרִיךְ לֹאמַר בְּשֶׁבֶת.

ט. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל,
שֶׁמוֹלְיָכִין בָּלִים מְלֵאִים לְצַרְף, וְרִיקָנִין לְמַלְאוֹתָן, עַל מַה נַּחֲלָקוּ?

על ריקנים שלא לצורך, שבית שמאי אוסרין, ובית הלל מתירין. יוצא אדם במפתח שבאצבעו לרשות הרבים, ואינו חושש. דלת שיש לה ציר – פותחין ונועלין בה בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. נשבר צירה – אין פותחין ואין נועלין בה ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת.

י. אמר רבי יהודה: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל, על מתנות שמוליכין פשהורמו מערב יום-טוב עם המתנות שהורמו ביום-טוב מהיום. על מה נחלקו? להוליכם בפני עצמן, שבית שמאי אומרים: אין מוליכין, ובית הלל אומרים: מוליכין. וכוף היו בית שמאי דנין: חלה ומתנות מתנה לפהו, ותרומה מתנה לפהו, בשם שאין מוליכין את התרומה – כן אין מוליכין את המתנות. אמרו להם בית הלל: לא! אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמטה, תאמרו במתנות שזכאי בהרמטה? אמר רבי יוסי: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המתנות שמוליכין, לא נחלקו אלא על התרומה, שבית שמאי אומרים: אין מוליכין, ובית הלל אומרים: מוליכין. וכוף היו בית הלל דנין: חלה ומתנות מתנה לפהו, ותרומה

מתנה לבהן, כלשם שמוליכין את המתנות - כף מוליכין את התרומה, אמרו להם בית שמאי: לא! אם אמרתם במתנות שזבאי אני בהרמתן, תאמרו בתרומה שאינו זבאי בהרמתה? אחרים אומרים: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על התרומה שאין מוליכין, לא נחלקו אלא על המתנות, שבית שמאי אומרים: אין מוליכין, ובית הלל אומרים: מוליכין.

יא. הלש עפה ביום-טוב, בין טמאה בין טהורה - מתר לטלטלה, ומתר להפריש ממונה חלה. לשה מערב יום-טוב, ושכח ולא הפריש ממונה חלה - אסור לטלטלה, ואסור להפריש ממונה חלה.

יב. אמר רבי מאיר: מודים בית שמאי ובית הלל, שהתבלין נדוכין במדוך של עץ ומלח עמהן, על מה נחלקו? על הפלח בפני עצמו, שבית שמאי אומרים: כפף וכעץ פרוור לצלי, ובית הלל אומרים: לכל דבר. והתפלגין - הרי הן כתבלין. בית שמאי אומרים: מוליכין תבלין ומדוך אצל מדוכה, ולא מדוכה

אֶצְלָן. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֶצְלָן זֶה, וְזֶה אֶצְלָן זֶה, וְאֵין חוֹשֵׁשִׁין.

יג. בֵּית שְׂמַאי אֹמְרִים: מוֹלִיכִין סַפִּין וְטַבַּח אֶצְלָן בְּהַמָּה, וְלֹא בְּהַמָּה אֶצְלָן. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֶצְלָן זֶה, וְזֶה אֶצְלָן זֶה וְאֵין חוֹשֵׁשִׁין. אֵין עוֹשִׂין טִיסְנִי³, וְאֵין כּוֹתְשִׁין בְּמַכְתְּשַׁת בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין כּוֹתְשִׁין אֶת הַמֶּלַח בְּמַדוּדָּה שֶׁל עֵין, אֲבָל מְרַסֵּק הוּא בְּיַד שֶׁל סַפִּין, וּבְעֵץ הַפְּרוּר, וְאֵין חוֹשֵׁשׁ. אֵין מְרַסְקִין דְּבִלָּה וּגְרוּגְרוֹת וְחֲרוּבִין לְפָנֵי הַזְּקֵנִים בַּשַּׁבָּת, אֲבָל מְרַסֵּק הוּא בְּיַד שֶׁל סַפִּין וּבְעֵץ הַפְּרוּר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת מְעַרַב שַׁבָּת – מְנַפֵּחַ מִיַּד לְיַד וְאוֹכֵל, אֲבָל לֹא בְּקִנּוֹן וּבַתְּמַחוּי. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת מְעַרַב יוֹם-טוֹב – לְמַחֵר מְנַפֵּחַ עַל יַד עַל יַד וְאוֹכֵל, אֲפִילוֹ בְּקִנּוֹן, אֲפִילוֹ בַתְּמַחוּי, אֲבָל לֹא בַּטְבִּילָא וְלֹא בַנְּפֵחַ וְלֹא בַּבְּבָרָה בְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשָׂה בַחֹל. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת בַּשַּׁבָּת – מְנַפֵּחַ עַל יַד עַל יַד וְאוֹכֵל, אֲבָל לֹא בְּקִנּוֹן וְלֹא בַתְּמַחוּי.

---

³ תִּינוּ שְׂכוּתָשׁ אֶת הַחֹטָא עַד שֶׁנִּחְלַקְתָּ לְאַרְבָּעָה, וּלְפִי שְׂכַתִּישָׁה זֶה הוּא מֵרַח גְּדוּל – אֵין עוֹשִׂים אוֹתָהּ בְּיוֹם-טוֹב אֲפִילוֹ בְּמַכְתְּשַׁת קַמְנָה.

יד. הבורר קטנית ביום-טוב. רבי יהודה אומר: בית שמואי אומרים: אם היו צרורות מרבין על האוכלין - בורר את האוכלין, ומניח את הפסלת. ובית הלל אומרים: בורר איזה מהן שיירצה. אמר רבי מאיר: לא נחלקו בית שמואי ובית הלל, שהתבלין גדוכין בדרבן ומלח עמהם במדוד של עין, לא נחלקו אלא לדוכן בפני עצמן, שבית שמואי אומרים: מלח בפד ובעין הפרור לצלי אבל לא לקדרה. ובית הלל אומרים: לכל דבר. והתפלגין - הרי הן בתבלין. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: של בית רבן גמליאל היו מביאין דלי מלא עדשים, והיו נצופין עליו מים, ונמצא אבל מלמטה ופסלת מלמעלה. ורבי יהודה מתיר בשחור ואוסר בלבן, מפני שצריך ביצת הגיר⁴. רבי יוסי אוסר בשחור, מפני שצריך לצחצחו.

טו. רבי יוסי אומר: מוליכין מנעל שחור ולא מנעל לבן, מפני שצריך אומן. רבי שמעון אומר: משלחין חטין, מפני שהן מאכל עסיסיות. פול, מפני שהן מאכל לדיות. שעורין, מפני שהן ראויין לבהמה. אין עושין טיסני, ואין פותשין במכתשת

⁴ גיר - מין קרקע המשחיר (רש"י ביצה טו ע"א).

ביום-טוב, ואין כוונתשין את המלח במדוד של עין, אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעין הפרור ואינו חושש. בית שמאי אומרים: אין מוליכין טבח וסכין אצל בהמה, ולא בהמה אצל טבח וסכין. ובית הלל אומרים: מוליכין זה אצל זה. בית שמאי אומרים: אין מוליכין תבלין ומדוד אצל מדוכה, ולא מדוכה אצל תבלין ומדוד. ובית הלל אומרים: מוליכין זה אצל זה ואין חוששין.

יום המישי, בט תשרי

מסכת יום-טוב (ביצה) פרק שני

א. יום-טוב שחל להיות בערב שבת, אין מערבין, לא ערובי תחומין ולא ערובי חצרות. רבי אומר: מערבין ערובי חצרות, אבל לא ערובי תחומין, מפני שאתה אוסרו בדבר האסור לו, ואי אתה אוסרו בדבר המתיר לו. מערבין בפת לשבת,

ובתבשיל ליום-טוב. תבשיל שאמרו, אפלו צלי, אפלו כבוש, אפלו שלוק ומבשיל, אפלו קוליים האיספנין שנתנו עליו חמין מערב יום-טוב, תחלתו וסופו - אין לו שעור.

ב. העושה תבשיל מערב יום-טוב - הרי זה אופה ומבשיל עליו לשבת, ומטמין עליו את החמין, ורשאי לאוכלו מבעוד יום, ורשאי לתנו במתנה. אכלו - רשאי בני חצר לעשות תבשיל, ולאפות ולבשיל עליו לשבת, ורשאי לעשות לו שתוף למבוי. הרי ששכח ולא ערב, אחרים שערכו מתרים לעשות לו, הוא עצמו ששכח ולא ערב - מתר למלאות לו חבית של מים, ולהדליק לו את הנר.

ג. אמר רבי שמעון בן אלעזר: מודים בית שמאי ובית הלל על שני תבשילין שצריך, על מה נחלקו? על הדג וביצה שעליו, שבית שמאי אומרים: תבשיל אחד. ובית הלל אומרים: שני תבשילין. ומודים, שאם בשל שני מינין בקדרה, או שפרפר ביצה על גבי הדג, או שרסק קפלוטות תחת הדג - שתן שני תבשילין. אין אופין מיום-טוב למוצאי יום-טוב, אבל ממלאה

אָשָׁה כָּל הַקְּדֻרָה בְּשָׂר, אֶפְלוּ לֹא תֹאכַל מִמֶּנָּה אֵלָּא דְבַר מַעַט, וּמִמֶּלֶא לֹא מַחֵם מִיָּם, אֶפְלוּ לֹא שָׂתָה הִימְנוּ אֵלָּא כּוּם אֶחָד. אֲבָל הָאוֹפָה – אֵינִי אוֹפָה אֵלָּא כְּדֵי צָרְכּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֶעָזָר אָמַר: מִמֶּלֶאָה אֲשֶׁה כָּל הַתְּנוּרָה פֶת, מִפְּנֵי שֶׁהַפֶּת נֶאֱפָה יָפָה בְּזִמְן שֶׁהַתְּנוּרָה מְלֵא.

ד. אֵינִי עוֹשִׂין, לֹא לְאֲכִילַת כּוֹתֵי, וְלֹא לְאֲכִילַת כְּלָבִים בְּיוֹם-טוֹב. מַעֲשֵׂה בְּשִׁמְעוֹן הַתִּימְנִי, שֶׁלֹּא בָּא בְּלִילֵי יוֹם-טוֹב לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ. בְּשִׁחְרִית מִצְאוּ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבֵא. אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה לֹא בָאתָה אִמָּשׁ לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ? אָמַר לוֹ מִצְוָה אַחַת אֲרַע לִי וְעֲשִׂיתִיו, בְּלִשׁוֹת שֶׁל נְכָרִים נִכְנָסָה לְעִיר, וְהִינֵנו מִתִּירָאִין שְׁמָא יִצְרִיבוּ⁵ אֶת בְּנֵי הָעִיר, עֲשִׂינוּ לָהֶם עֵגֶל, וְהֶאֱכִלְנוּם, וְהִשְׁקִינוּם, וּפְטָרְנוּם לְשָׁלוֹם. אָמַר לוֹ: תִּמְחַנְי עֲלֶיךָ אִם לֹא יֵצֵא שְׁכָרְךָ בְּהַפְסְדֶךָ, שְׁהָרִי אִמְרָה תוֹרָה: "לָכֶם" – יֵלֵא לְכָלֵבִים'.

ה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹדִים הִיוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁאִין כֹּהֵן טוֹבֵל לְתְרוּמָתוֹ בּו בְּיוֹם. אֲבָל מִטְּבִילִין מִגֹּב

⁵ שִׁישְׁלֵהוּ וְיִבְזֶה.

לגב ומחבורה לחבורה ביום-טוב. פיצד מוגב לגב? הרוצה לעשות גתו על גב בדו, וכדו על גב גתו. פיצד מחבורה לחבורה? רצה שלא לעשות עפתו על גב בדו של חברו - הרי זה מטביל את פליו, אין מטבילין את הפלי על גב מימו לטהרו, ואין משיקין את המים בכלי אכן לטהרו בשבת; דברי רבי. וחקמים אומרים: מטבילין את הפלי על גב מימיו לטהרו, ומשיקין את המים בכלי אכן לטהרו, אבל לא להטבילן.

ו. בלים שנטמאו באב הטמאה - אין מטבילין אותו ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. בולד הטמאה - מטבילין אותו בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. אבל ממלא הוא פוס דלי, פוס וקיתו, לשותו, וחושב עליהן ומטבילן וטובל בדרבנן, מטמאה חמורה, ואין צריך לומר מטמאה קלה.

ז. אין משתטפין בחמין שהוחמו ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת, אבל רוחץ הוא פניו ידיו ורגליו בחמין שהוחמו מערב שבת - בשבת, ואין צריך לומר בחמין שהוחמו מערב יום-טוב - ביום-טוב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מרקלין

שְׁהִיָּקָה מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מְטִיִּיל בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב. לֹא הִסִּיקָה מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - לֹא יִטְיִיל בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב. עוֹשִׂין כָּל צְרָכֵי מִלָּה, דְּבָרִים שְׂאִין עוֹשִׂין לָהּ בַּשַּׁבָּת - עוֹשִׂין לָהּ בְּיוֹם-טוֹב. שׁוֹחֲקִין לָהּ כַּמוֹז, וְטוֹרְפִין לָהּ יַיִן וְשִׁמּוֹן. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: וּבִלְבָד שְׁלֹא יִקְרַע לָהּ סְמֶרְטוּמִין בַּתְּחִלָּה. מְרַגְּלִין בְּיוֹם-טוֹב וְאִין מְרַגְּלִין בַּחוּל, בְּכֹוֹר וּבְפֶסוּלֵי הַמִּקְדָּשִׁין.

ח. שֶׁל בֵּית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לֹא הָיוּ זוֹקְפִין אֶת הַמְּנוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב. וּמַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְזֻקְנִים, שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּרוּמֵי, וְנִפְלָה מְנוֹרָה בְּלִילֵי יוֹם-טוֹב, וְעָמַד רַבִּי עֲקִיבָה וְזֻקְפָהּ. אָמַר לִיה רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: עֲקִיבָה! מַה לָּךְ, אַתָּה מְכַנֵּס רֵאשֶׁךְ בֵּין הַמְּחֻלְקָת? אָמַר לוֹ: לְמַדְתָּנוּ רַבְּנוּ - "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת", אַף עַל פִּי שְׂאֵתָה אוֹסֵר וְהֵן מַתִּירִין, הִלְכָה בְּדַבְרֵי הַמְּרַבִּין! רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוֹם רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: מְטִלְטִלִין אֶת הַמְּנוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל אִין זוֹקְפִין אוֹתָהּ.

ט. שֶׁל בֵּית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ מְכַבְּדִין בֵּין הַמַּטּוֹת. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק: פְּעָמִים הִרְבֵּה אֲכַלְנוּ בְּבֵית רַבֵּן גַּמְלִיאֵל,

ולא ראינו שחזן מכבדין בין המפוזות! אלא סדינין היו פורסין מערב יום-טוב, בפשאורחין באין ונכנסין – מסלק את הסדינין, ונמצא הבית מתפבד מאליו.

י. של בית רבן גמליאל היו מכניסין את המגמר במגופה. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: פעמים הרבה אכלנו בבית רבן גמליאל, ולא ראינו שהיו מכניסין את המגמר במגופה, אלא ערדסקאות של ברזל, היו מביאין ומעשנין אותן מערב יום-טוב, ופוקקין נקביהו, וכשאורחים נכנסין – פותחין את נקביהם, ונמצא הבית מתגמר מאליו. אמרו לו: אם בן, אף בשבת מתר לעשות בן.

יא. איזהו גדי מקלם? פלו צלי, ראשו וכרעיו וקרבו, בשל הימנו כל שהוא, שלק הימנו כל שהוא – אין זה גדי מקלם. עושין גדי מקלם ביום-טוב הראשון, וביום-טוב האחרון של חג. עגל מקלם ביום הראשון של פסח, אבל לא גדי מקלם. אמר רבי יוסי: תודום איש רומי הנתיג את בני רומי לקח מלאים בלילי

פְּסָחִים, וְלַעֲשׂוֹתָן מְקוֹלָסִין. אָמְרוּ לוֹ: אַף הוּא קָרוֹב לְהֵאָכִיל קְדָשִׁים בַּחוּץ, מִפְּנֵי שְׁקוּרִין אוֹתָן 'פְּסָחִים'.

יב. שֶׁל בַּיִת רַבֵּן גְּמֵלִיאֵל הָיוּ שׁוֹחֲקִין אֶת הַפְּלֶפְלִין בְּרַחֲמֵי שְׁלֵהֶן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צְדוֹק: פֶּעַם אַחַת הָיָה אָבָא מְסַב לְפָנָי רַבֵּן גְּמֵלִיאֵל, וְהִבִּיאוּ לְפָנָיו אַנְגְּרִין וְאַכְסָגְרוֹן⁶, וְעָלִיחֶן פְּלֶפְלִין שְׁחוּקוֹת, וּמִשָּׁךְ אָבָא אֶת יָדוֹ מֵהֶן. אָמְרוּ לוֹ: אַל תַּחֲוֹשׁ לָהֶן, מֵעַרְב יוֹם-טוֹב הֵן שְׁחוּקוֹת! אֵיזְהוּ קְרוּד? אֵלּוּ קַטְנִים שְׁעוֹשִׂין חֲבוּרָה. קַרְצוּף - אֵלּוּ הֵן גְּדוֹלִים שְׂאִין עוֹשִׂין חֲבוּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: גּוֹרֵר אָדָם מִטָּה כַּפֵּא וּסְפָסֵל וְקַתְדֵרָא אֵצְלוֹ בַּשַּׁבָּת, וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. דְּלֵת הַנְּגַרְרַת וּמַחְצֵלֵת הַנְּגַרְרַת, וְקַנְקְלַת הַנְּגַרְרַת - פּוֹתְחִין וְנוֹעְלִין בָּהֶם בַּשַּׁבָּת, וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב.

---

⁶ מִים שְׁלוּקִים.

יום שישי, לתשרי

מסכת יום-טוב (ביצה) פרק שלישי

א. ביבירין של חיה ועופות ושל דגים - אין צדין מהם ביום-טוב ואין נותנין לפניהן מזונות. אבל צדין מהן מערב יום-טוב, ונותנין לפניהם מזונות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל הביבירין שוין. זה הכלל: מחסר צידה - אסור. שאין מחסר צידה - מתיר.

ב. שוחטין מן הנגרים ביום-טוב, אבל לא מן המצודות, ולא מן המכמורות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שפרסוהו מערב יום-טוב, ובא ומצאו מקלקל, בידוע שמערב יום-טוב נצודו, ומתיר. בא ומצאן כמות שהוא - הדבר ידוע שביום-טוב נצודו, אסורין.

ג. אותו ובנו שנפלו לבור. רבי אליעזר אומר: מעלה את הראשון על מנת לשחטו, ושוחטו, והשני – עושה לו פרנסה במקומו, כדי שלא ימות. רבי יהושע אומר: מעלה את הראשון על מנת לשחטו, ואין שוחטו, ומערים ומעלה את השני על מנת לשחטו. רצה לשחט, רצה שלא לשחט אחד מהן – הרשות בידו.

ד. בכור שנפל לבור. רבי שמעון אומר: אף על פי שמומו נפר מערב יום-טוב, ולא התירו ממחה – אין שוחטין אותו ביום-טוב, לפי שאינו מן המוכן. עושין פרנסה לנחיל של דבורים, בשביל שלא יברחו. אבל אין צדין אותו בתחלה ביום-טוב, ביצד? אין נמנין על תבטחה בתחלה ביום-טוב. לא יאמר אדם לחברו: "הריני עמוך בסלע, הריני עמוך בשנים", אלא אומר לו: "הריני עמוך למחצה ולשליש ולרביע". וחכמים אומרים: אין משגיחין בכף מאזנים פל עקר. אבל שוקל בידו ומניח. ואם היה טבח אומן, אל ישקל בידו, מפני שיידו כמשקל, אבל חותך בבלי ונותן לזה ולזה.

ה. הולך אדם אצל רועה הרגיל אצלו, ואומר לו: 'תן לי גדי אחד או טלה אחד'. אצל טבח הרגיל אצלו, ואומר לו: 'תן לי בף אחת או ירך אחת'. אצל נחתום הרגיל אצלו, ואומר לו: 'תן לי כפר אחד או גלוסקא אחת'. אצל פטם הרגיל אצלו, ואומר לו: 'תן לי תור אחד או גוזל אחד, או תרנגולת אחת'. אצל חנוני הרגיל אצלו, ואומר לו: 'תן לי עשרים ביצים, או חמשים אגוזין, עשרה אפרסקין, חמשה רמונים ואתרוג אחד, ובלבד שלא יזכור לו שם מקחו'. רבי שמעון בן אלעזר אומר: ובלבד שלא יזכור לו שם מנין.

ו. לא יתן אדם לפני בנניו ולפני בהמותו, לא במדה ולא במשקל, ולא במנין, אבל קודח בסאה או בתרקב, ונותן לפני בהמותו. קודח במניקתו ונותן לפני בנניו, ובלבד שלא יתפון לכה. אמרו עליו על רבי אלעזר בר צדוק, ועל אבא שאול בן בטנית שהיו חנונים בירושלים כל ימי חייהם, והיו ממלאין מדותיהם מערב יום-טוב, ונותנין ללקוחות ביום-טוב. רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: אף בחלו של מועד עושין בן, מפני בטול בית המדרש. וחכמים אומרים: אף בחול עושין בן מפני

מצוי המדות. אף הוא בנם שלש מאות גרבי יין מברורי המדות, וחבריו בנסו שלש מאות גרבי שמן ממצוי המדות, והביאו לפני הנזברים בירושלים. אמרו להם: אי אתם זקוקין לכה. אמרו להם: אף אנו אין רצוננו בכך! אמרו להן: הואיל והחמרתם על עצמכם ושל רבים הם – עשו מהם צרכי רבים.

ז. אין נוטלין עצים מן הספה, אפלו ביום-טוב האחרון של חג. אבל אם אמר: 'לכשארצה אטל' – הרי זה מתר. אין מביאין עצים, לא בחבל, ולא בקפה, ולא במחצלת. אבל מביא במטפחת ובחיקו.

ח. אמר רבי שמעון בן גמליאל: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המכנסין שבקרפף שמביאין, ועל המפורין שבשדה שאין מביאין. על מה נחלקו? על המפורין שבקרפף ועל המכנסין שבשדה, שבית שמאי אומרים: לא יביאו, ובית הלל אומרים: יביאו. אמר רבי נתן: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מפורין שבקרפף ועל מכנסין שבשדה שיביאו, על מה

נחלקו? על המפורין שבשדה, שבית שמואי אומרים: לא יביאו, ובית הלל אומרים: יביאו.

ט. המטה והכפא והספסל וקתדרא ועריסה שנתפרקה. וכן קורה שנשברה, וכן סוואר של קורות שנשבר – אין מסיקין מהן ביום-טוב, לפי שאינו מן המוכן. אגוזין ושקדיו שאכלן מערב יום-טוב – מסיקין בקליפיהן ביום-טוב. אגוזין ושקדיו עצמן – אין מסיקין בהן ביום-טוב, לפי שאינו מן המוכן. מודים חכמים לרבי מאיר, בחותמות שבפרקע, שבשבת מפקפק ומתיר, אבל לא מפקיע ולא חותך. וביום-טוב מפקפק ומתיר, מפקיע וחותך. ושבתים מתיר, בשבת מתיר ואין צריך לומר ביום-טוב. קורע אדם את העור שעל פי החבית של יין, ושל מזרים, ובלבד שלא יתבון לעשות זינוק⁷.

י. אין פוחתין לפסין סתומין⁸, ורבן שמעון בן גמליאל מתיר בלפסין חרניות⁹. אין מכבין את הבקעת לחום עליה, אם

⁷ בעין מרוב.

⁸ ביצי טיט שביד היוצר עשויות בתבנית קערה אבל לא נחקק תוכה.

בשביל שלא יעשן הבית, או בשביל שלא תקדיח את התבשיל – מתר. לא יתן אדם אבן על גבי בקעת כדי לשוברת, אבל מכניסה בחור ושוברת, אין עושין פחמין ביום-טוב, אפלו לאותו היום. אבל ממתיקין את החרדל בגחלת. אין מנפחים במפות, אבל נופחים בשפופרת. אין עושין את השפוד, ואין מחדדין אותו. אין פוצעין את הקנה לצלות בו מליח, אבל פוצעין את האגוז במטפחת, ואינו חושש שמוא יקרע.

יא. התנור והפירים החדשים – הרי הן ככל הכלים וממלטלין אותן. אבל אין סכין אותן שמו, ואין עושין אותן במטלית, ואין מפיגין אותן בצונן כדי להסמך¹⁰, ואם בשביל לאפות בהן – מתר. אין יוצאין בכסא, אחד אנשים ואחד נשים, ולא סומא במקלו, ולא רועה בתרמילו ביום-טוב. רבי אליעזר בן רבי ישמעאל אומר: אף אין מנהיגין את הבתמה במקל ביום-טוב.

---

⁹ קערות של החקלאים בני הכפרים שאינם מקפידים שתהינה תקוקות בקערות שלנו, ואוכלים מעליהן בשעודן סתומות, ולכן אין דחיקת האגרוף לתוכה הביצת טיש – תקון מנא.

¹⁰ להפיג את החם שלהם על ידי מים צוננים, שעל ידי זה הם מתקשים ומתחזקים, שהחם מתבנם לתוכו, על ידי הופכו הבא לו מבהוין ואינו מתפזר, ואסור משום תקון מנא.

יב. רבי אליעזר אומר: נוטל אדם קיסם משלפנניו לחצות בו שניו. וחכמים אומרים: לא יטול אלא מאבוס של בהמה. ושיון, שלא יקטמנו. ואם קטמו לחצוץ בו שניו, ולפתח בו הדלת בשבת, בשוגג – חייב חטאת. במזיד ביום-טוב – לוקה ארבעים; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: אחד זה ואחד זה, אינו אלא משום שבות. רבי אליעזר אומר: מגבב מן החצר ומדליק, שכל מה שבחצר מוכן. ובלבד שלא יעשה צבורין צבורין. ורבי שמעון מתיר, שכל שבחצר מוכן.

יג. מולגין את הראש ואת הפרעים, ומכהבבין אותן באור, אבל אין טופלין אותם, לא בהרסית, ולא באדמת, ולא בסיד. ואין מספרין את הראש ואת הפרעים. ואין מספרין את הירק בתספרת שלו, אבל מספרין את הקונדס ואת העכביות. ומסיקין ואופין בפורני¹¹, ומחמין חמין באנטיכי¹², ואין מסיקין את הפורני לאפות בו בתחלה.

¹¹ תנורים שלנו הגדולים ופיהם בצד, ולא חיישינן לטרוח אם יש לו אורחים רבים ולא סגי ליה בתנור.

¹² כלי גדול ונפיש מרחה.

יד. שְׁשֶׁה דְּבָרִים נֶאֱמָרוּ בְּפִתְיִלָּהּ, שְׁלֹשָׁה לְהַחֲמִיר וְשְׁלֹשָׁה לְהַקְלֵ. אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה לְהַחֲמִיר: אֵין גּוֹדְלִין אוֹתָהּ בְּתַחֲלָה בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין מְתַבְּהֵבִין אוֹתָהּ בְּאוּר. וְאֵין חוֹתְכִין אוֹתָהּ לְשָׁנִים אוֹ לְשְׁלֹשָׁה. לְהַקְלֵ - שׁוֹרִין אוֹתָהּ בְּשָׁמֶן, וּמְמַעֲכִין אוֹתָהּ בְּיָד, וְחוֹתְכִין אוֹתָהּ בְּאוּר, כְּפִי שְׁתֵּי גֵרוֹת.

שְׁבֵת קֹדֶשׁ, א הַשָּׁנָה

מַסְכַּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פָּרָק רְבִיעִי

א. הִיָּה אוֹכֵל בְּעֲנָבִים מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְהוֹתִיר וְהֵעֵלָן לְגַג לְעִשׂוֹת מִהֵן צְמוּקִין. בְּתֵאנִים, וְהוֹתִיר וְהֵעֵלָן לְגַג לְעִשׂוֹת מִהֵן גְּרוּגָרוֹת - לֹא יֵאכֵל מִהֵן בְּיוֹם-טוֹב עַד שְׁיִזְמִין מִבְּעוֹד יוֹם, לְפִי שְׁאִינָן מִן הַמּוֹכֵן. סוֹכֵי תֵאנִים¹³ וּבְהֵן תֵאנִים, מְכַבְּדוֹת-תְּמָרִים וּבְהֵם תְּמָרִים, הַכְּנִיסָן לְעֵצִים - אֵין אוֹכְלִים מִהֵן בְּיוֹם-טוֹב.

¹³ עֲנָפֵי תֵאנִים קְצוּצִים מִן הָאֵילָן.

למאכל בהמה - אוכל מהן ביום-טוב. ומתחילין באוצר
 בתחלה, ומשילין פרות דרך ארבה ביום-טוב. אין משלשלין
 אותן דרך חלונות, אבל מורידין אותן דרך סלמות.

ב. ארבע רשיות וארבע מצוות הן, האורג שני חוטין, בין
 בבגדי קדש בין בבגדי הדיוט. והפותר שתי אותיות, בין
 בכתבי קדש בין בכתבי הדיוט - בשבת חייב חטאת, וביום-
 טוב לוקח ארבעים. והאורג חוט אחד, בין בבגדי קדש בין
 בבגדי הדיוט. והפותר אות אחת, בין בכתבי קדש בין בכתבי
 הדיוט - בשבת חייב חטאת, ביום-טוב לוקח ארבעים; דברי
 רבי אליעזר. וחכמים אומרים: בין בשבת ובין יום-טוב - אינו
 חייב אלא משום שבות.

ג. אלו הן משום שבות: לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי
 בהמה, ולא שטין על פני המים, ולא מספקין, ולא מטפחין, ולא
 מרקדין. ואלו הם משום רשות: לא דנין, ולא מקדשין, ולא
 חולצין, ולא מיבמין. ואלו הן משום מצוה: לא מקדישין, ולא
 מעריבין, ולא מחרימין, ולא מגביהין תרומה ומעשרות. וכל

אלו ביום-טוב אמרו, קל וחומר בשבת! ואין בין יום-טוב לשבת אלא אכל גֶפֶשׁ בְּלֶבֶד. וכלן שעשאו ישראל, בין אנוסין, בין שוגגין, בין מזידין, בין מטעין - מה שעשה עשוי, בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

ד. הפהמה והפלים - פרגלי הפלים. המוסר בהמתו לבנו או לרועה - הרי זה פרגליו. פלים המיחדים לאחד מן האחים שבבית - הרי אלו פרגליו. ושאין מיחדים - למקום שכלן חולקין, מהלף. בצפון פרגליו של זה בדרום, בדרום פרגליו של זה בצפון, אם מצעו את התחום - לא יזוז ממקומו.

ה. המור - פרגלי מחמר, פרה - פרגלי האפר. בהמה - פרגלי הרועה. רבי דוסא אומר: הלוקח בהמה מתברו בערב יום-טוב, אף על פי שלא מסרה לו אלא ביום-טוב - הרי היא פרגלי הלוקח. והמוסר בהמה לרועה מן הרועה, אף על פי שלא הודיע עליה לרועה - הרי היא פרגלי הרועה. הלוקח בהמה מתברו מערב יום-טוב - פרגלי הלוקח. ביום-טוב - פרגלי המוכר.

ו. הלוקח בְּשָׂר מִן הַטָּבַח מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרִגְלֵי הַלּוֹקֵחַ.
 וְכַיּוֹם-טוֹב - כְּרִגְלֵי הַמוֹכֵר. הַשּׂוֹאֵל חֶלֶק מִחֶבְרוֹ מֵעֶרֶב יוֹם-
 טוֹב - כְּרִגְלֵי הַשּׂוֹאֵל. כַּיּוֹם-טוֹב - כְּרִגְלֵי הַמְּשַׂאֵל. שְׁנַיִם
 שְׂשֻׂאָלוּ חֶלֶק אֶחָד בְּשֵׁתָפוֹת, אֶחָד לִילָף בּוֹ שְׁחֲרִית לְבֵית
 הַמְּדַרְשֵׁי, וְזֶה לִילָף בּוֹ עֲרֻבֵית לְבֵית הַמְּשַׂתָּה - כְּרִגְלֵי הַמְּשַׂאֵל.
 הָאִשָּׁה שְׂשֻׂאָלָה מִחֶבְרָתָהּ תְּבָלִין, מֵיָם וּמֵלֶח, מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב -
 כְּרִגְלֵי הַשּׂוֹאֵלָתָה. כַּיּוֹם-טוֹב - כְּרִגְלֵי הַמְּשַׂאֵלָתָה. נִתְּנָה לְעִפְתָּהּ
 הָרִי אֵלּוּ כְּרִגְלֵי שְׁתֵּיחֶן. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר בְּפִימִים, מִפְּנֵי שְׁנִבְלָעִין
 בְּעִפְתָּהּ.

ז. הַגְּחָלֶת כְּרִגְלֵי הַבְּעָלִים, וְשִׁלְחָתָנוּ בְּכָל מְקוֹם. הַמְּשִׁיחַ דְּבָרִים
 נְאֻמָּרוּ בְּגִחָלֶת (א): גְּחָלֶת שֶׁל הַקֶּדֶשׁ - מוֹעֲלִין בָּהּ. שִׁלְחָתָהּ -
 לֹא נִהְיִין וְלֹא מוֹעֲלִין בָּהּ. (ב): גְּחָלֶת שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים -
 אֲסוּרָה. וְשִׁלְחָתָהּ - מִתְּרֵת. (ג): הַמּוֹצִיא גְּחָלֶת לְרֵשׁוֹת הָרַבִּים -
 חָיִב. שִׁלְחָתָהּ - פְּטוּר. (ד): הַמּוֹדֵר הַנְּאֻחַ מִחֶבְרוֹ - אֲסוּר
 בְּגִחָלָתוֹ, וּמִתֵּר בְּשִׁלְחָתָנוּ. (ה): מְכַרְכִּין עַל הַשִּׁלְחָתָהּ וְאֵין
 מְכַרְכִּין עַל הַגְּחָלָתָהּ.

ח. בור של שְׁנֵי שָׁבָטִים – מְשַׁלְּשֵׁל וּמְמַלֵּא הַיָּמֵנוּ בַשַּׁבָּת. בּוֹר שְׁבִין שְׁנֵי תְּחוּמִין – אֵין מְמַלְאִין מִמֶּנּוּ בַשַּׁבָּת, אֲלָא אִם בֵּין עָשׂוּ לוֹ מַחִיצָה גְבוּהָ עֲשָׂרָה טַפָּחִים. הַנְּהָרוֹת וּמַעֲיָנוֹת הַמוֹשְׁכִין – תְּרֵי הֵן כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם.

ט. מִי שֶׁהָיוּ פְּרוּתָיו בְּעִיר אַחֶרֶת, וְעָרְבוּ בְּנֵי אֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר לְבוֹא אֶצְלוֹ – לֹא יָבִיאוּ לוֹ מִפְּרוּתָיו, אֲלָא אִם בֵּין הָיוּ רַגְלָיו מְעוֹרְבוֹת לְשָׁם. וְאִם יֵשׁ שָׁם אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס – מְבִיאִין עַל פִּי אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס. מִי שֶׁזָּמַן אֶצְלוֹ אוֹרְחִים – לֹא יוֹלִיכוּ בִּידֵיהֶן מְנוֹת, אֲלָא אִם בֵּין זָכָה לָהֶם אַחֵר בְּמַתְּנוּתֵיהֶן מְעַרְבֵי יוֹם–טוֹב. מָה הֵן מוֹצִיאִין מִבֵּית הַמִּשְׁתָּה? חֲתִיכָה וּגְלוּסְקָמָא וּמִצָּחַ מִתְּבַלָּת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְקוֹם שֶׁנִּהְגָּה לְחַלֵּק אֶגְזוּזִין וּקְלִיּוֹת – יוֹלִיכוּ בָּנָו וּבְתוֹ הַקְּטַנִּים. מוֹלִיכֵן עִמּוֹ לְבֵית הָאָבֶל וּלְבֵית הַמִּשְׁתָּה וּלְבֵית הַשְּׂמֹחָה. בְּמְקוֹם שֶׁנִּהְגָּה, לֹא יִתֵּן אָדָם מִמֶּנָּה לְבָנוּ וּלְבֵיתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת מִפְּנֵי הַכְּבוֹד.

י. אין חפין¹⁴ ואין מתגדרין ביום-טוב, ואין שפין כלי כסף בגרתיקין¹⁵, ואין מדיחין את הכלים בגנתר ביום-טוב, אבל מדיחין אותן במלח ובמרסן בשבת. ואין צריך לומר ביום-טוב. אלו הן מדבריות: היוצאות בפסח ונכנסות ברכיעה. ביתות: אלו שלנו בתוך התחום. רבי אומר: אלו ואלו היוצאות חוץ לתחום, אף על פי שלא נכנסו לתוך התחום אלא משחשכה - מתר לשחטן ביום-טוב. אלו הן מדבריות: הרועות באפר לעולם.

¹⁴ אין משפשפים את הגוף בכח בשבת ויום טוב.

¹⁵ עפר שגדל בהבית של יין וקורים לו 'אלום', והוא עקר תקון כלי כסף, וגורר אותו, שהכסף הוא רך ויש בזה משום ממהק שהוא אב מלאכה.